

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС

Шевчук Олександр Михайлович,
доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри адміністративного права
та адміністративної діяльності,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, Україна, м. Харків,
e-mail: oleksandr-shevchuk@ukr.net
ORCID 0000-0003-4864-7316

doi: 10.21564/2414–990x.146.174132
УДК 349.2

МЕХАНІЗМ АДМІНІСТРАТИВНО–ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ОБІГОМ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН І ПРЕКУРСОРІВ: НАУКОВО–ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

На основі аналізу позицій науковців сформульовано авторське визначення правової конструкції «адміністративно-правове регулювання державного контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів», розкрито його ознаки. Запропоновано його тлумачити як сукупність адміністративно-правових форм, методів та інструментів, за допомогою яких визначається комплекс контрольних заходів, використовуючи які держава впливає на діяльність суб'єктів та об'єктів у сфері законного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів з метою зниження немедичного їх споживання, скорочення їх незаконного обігу, а також пов'язаних з ними правопорушень.

У здійсненні адміністративно-правової регламентації такого державного контролю особливого значення набуває її механізм. Установлено поняття «механізм адміністративно-правового регулювання державного контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів», проаналізовано його елементи. До елементів його механізму запропоновано віднести адміністративно-правові норми права, адміністративно-правові відносини, акти тлумачення й реалізації норм права, правову свідомість і правову культуру.

Ключові слова: державний контроль; адміністративно-правове регулювання; обіг наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів; механізм адміністративно-правового регулювання; елементи механізму адміністративно-правового регулювання.

Шевчук А. М., доктор юридических наук, доцент, професор кафедри адміністративного права і адміністративної діяльності, Національний юридический університет імені Ярослава Мудрого, Україна, г. Харків.
e-mail : oleksandr-shevchuk@ukr.net ; ORCID 0000-0003-4864-7316

Механізм адміністративно-правового регулювання державного контролю за оборотом наркотических засобів, психотропних речовин і прекурсорів: науко-теоретический аспект

На основі аналізу позицій учених формулюється авторське визначення правової конструкції «адміністративно-правове регулювання державного контролю за оборотом наркотических засобів, психотропних речовин і прекурсорів», розкриваються його ознаки. Предложено його тлумачити як сукупність адміністративно-правових форм, методів і інструментів, з допомогою яких визначається комплекс контрольних заходів, використовують які держава впливає на діяльність суб'єктів і об'єктів в сфері законного обороту наркотических засобів, психотропних речовин і прекурсорів з метою зменшення немедицинського їх вжиття, зменшення їх незаконного обороту, а також пов'язаних з ними правопорушень.

В здійсненні адміністративно-правової регламентації такого державного контролю особливе значення набуває її механізм. Визначено поняття «механізм адміністративно-правового регулювання державного контролю за оборотом наркотических засобів, психотропних речовин і прекурсорів», проаналізовані його елементи. К елементам такого механізму пропонується віднести адміністративно-правові норми права, адміністративно-правові відносини, акти тлумачення і реалізації норм права, правові свідомість і правову культуру.

Ключеві слова: державний контроль; адміністративно-правове регулювання; оборот наркотических засобів, психотропних речовин і прекурсорів; механізм адміністративно-правового регулювання; елементи механізму адміністративно-правового регулювання.

Вступ. Державний контроль за обігом наркотических засобів, психотропних речовин і прекурсорів має певну організаційно-правову структуру, організаційно-правовий механізм здійснення. Поряд з цим як у теорії, так і на практиці державотворення залишаються не врегульованими та потребують додаткового дослідження проблеми формування понятійного апарату адміністративно-правової регламентації такого державного контролю. Чітке визначення змісту і складників його механізму надасть змогу розробити пропозиції щодо удосконалення законодавства щодо державного контролю за обігом наркотических засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливі питання механізму адміністративно-правового регулювання державного контролю приділяли увагу українські та зарубіжні вчені: С. С. Алексєєв (S. S. Alekseev), В. Б. Авер'янов (V. B. Aveyanov), О. Ф. Андрійко (O. F. Andryko), Ю. П. Битяк (Yu. P. Bityak), В. М. Гарашчук (V. M. Garashchuk), Т. О. Коломєць (T. O. Kolomoets), В. М. Юдін (V. M. Yudin), І. В. Шахов (I. V. Shakhov) та інші.

Метою публікації є встановлення науково-теоретических основ змісту, поняття та ознак адміністративно-правового регулювання державного контролю за обігом наркотических засобів, психотропних речовин і прекурсорів в Україні та елементів його механізму.

Вклад основного матеріалу. Сферу правового регулювання діяльності органів контролю за обігом наркотических засобів, психотропних речовин

і прекурсорів В. М. Юдін визначив як сукупність відносин, фактів та обставин, які в сучасних умовах вимагають правового врегулювання [1, с. 114]. В. М. Юдін наголошує, що контроль за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів підлягає правовому регулюванню, що впливає зі структури діяльності (суб'єкт, об'єкт, предмет і форми організації) та змісту її напрямів: а) у сфері економіки – виробництво й державне замовлення наркотичних засобів і психотропних речовин; б) у сфері національної безпеки – боротьба з наркобізнесом; в) у соціальній сфері – боротьба з наркоманією і наркотизацією. Самостійність цього напрямку державної діяльності, взаємодії людини, суспільства й держави зумовлена специфікою предмета правового регулювання, специфічними суспільними відносинами, комплексним методом правового впливу, своєрідними принципами її організації й цілями реалізації політики у розглядуваній царині [1, с. 34].

Одним із видів правового регулювання держконтролю виступає адміністративно-правове регулювання. Ю. А. Тихомиров окреслює останнє як механізм імперативно-нормативного впорядкування організаційної діяльності суб'єктів і об'єктів управління й формування стійкого правового порядку їх функціонування шляхом застосування норм адміністративного права [2, с. 379]. В. І. Загуменник, В. В. Мусієнко, В. В. Проценко й О. Х. Юлдашев під адміністративно-правовим регулюванням пропонують розуміти цілеспрямований вплив норм адміністративного права на суспільні відносини з метою забезпечення за допомогою адміністративно-правових заходів прав, свобод і публічних законних інтересів фізичних і юридичних осіб та нормального функціонування громадянського суспільства й держави [3, с. 88–89]. Заслугує на увагу позиція О. М. Насонова, який, досліджуючи адміністративно-правове регулювання обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, підкреслює, що відносини у цій сфері у своїй основі зазнають адміністративно-правового регулювання. Винятком є норми, що передбачають кримінальну відповідальність за правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів [4, с. 30].

Отже, більшість представників юридичної науки під адміністративно-правовим регулюванням розуміють різновид державного впорядкування, що за допомогою норм адміністративного права цілеспрямовано впливає на суспільні відносини з метою забезпечення адміністративно-правовими заходами законних прав, свобод і публічних інтересів фізичних і юридичних осіб, нормального функціонування громадянського суспільства й держави.

Приміром, З. С. Гладун зауважує, що адміністративно-правове регламентування відносин у сфері охорони здоров'я включає в себе сукупність форм, методів та інструментів, за допомогою яких держава впливає на діяльність суб'єктів і об'єктів системи охорони здоров'я з метою створення нормальних умов для функціонування системи надання медичної допомоги й охорони здоров'я та вирішення завдань зміцнення й охорони індивідуального і громадського здоров'я населення [5, с. 35].

Адміністративно-правове регулювання обігу наркотичних засобів і психотропних речовин О. М. Насонов визначає як здійснювану відповідно до міжнародних договорів та законодавства діяльність органів державної влади з охорони здоров'я громадян, суспільної моралі, правопорядку і громадської безпеки від протиправних посягань, спрямовану на зниження немедичного споживання, скорочення незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин, а також пов'язаних з ними злочинів та адміністративних правопорушень до рівня мінімальної громадської безпеки [4, с. 67].

З огляду на викладене, пропонуємо адміністративно-правове регулювання державного контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів тлумачити як сукупність адміністративно-правових форм, методів та інструментів, за допомогою яких визначається комплекс контрольних заходів, використовуючи які держава впливає на діяльність суб'єктів та об'єктів у сфері законного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів з метою зниження немедичного їх споживання, скорочення їх незаконного обігу, а також пов'язаних з ними правопорушень.

Унаслідок розбіжності у трактуванні категорій «державне управління» та «державне регулювання» в юридичній літературі, неоднозначно розуміється й об'єкт адміністративно-правового регулювання обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, який вимагає досконалого з'ясування. Відмінність між державним регулюванням і державним управлінням, як правильно зазначає В. Б. Авер'янов, полягає у ступені впливу керуючого на керованого [6, с. 13], що зумовлено використанням власних методів управлінського впливу. Позиція Ю. П. Битяка (зі співавторами) щодо об'єкта адміністративно-правового регулювання полягає в тому, що адміністративному праву притаманні певні межі такого регулювання: це сфера діяльності виконавчих і розпорядчих органів та суспільні відносини управлінського характеру, що складаються в ній [7, с. 27].

На думку В. Б. Авер'янова, у сфері регламентування адміністративного права перебуває весь спектр відносин, що формуються у перебігу діяльності органів виконавчої влади щодо реалізації покладених на них завдань і функцій держави [8, с. 70]. Учений фактично ототожнює межі правового регулювання адміністративного права з його предметом. Це пояснюється тим, що адміністративне право здійснює свій регулюючий вплив на предмет галузі шляхом адміністративно-правового регулювання. Вони співвідносяться між собою як статика й динаміка одного явища й, відповідно, мають спільний об'єкт.

З точки зору О. П. Печеного, об'єктом державного регулювання у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів є діяльність, пов'язана з їх обігом. До основних заходів державного регулювання законного обігу зазначених засобів, речовин і прекурсорів правник відносить: а) установлення спеціального об'єкта регулювання – вичерпного переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, обіг яких вимагає спеціального впорядкування й контролю; б) визначення спеціального суб'єкта, наділеного правом здійснення господарської діяльності у цій царині; в) введення

ускладненої процедури ліцензування – отримання погодження Нацполіції України тощо; г) необхідність отримання сертифікатів для експортно-імпортних операцій з підконтрольними об'єктами [9].

Таким чином, спираючись на наведене, можемо констатувати, що адміністративно-правове регулювання державного контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів характеризується певними ознаками, як-от: а) суспільні відносини складаються саме в цій сфері, тобто у повсякденній практичній реалізації завдань і функцій держави з упорядкування відносин у сфері обігу цих засобів, речовин і прекурсорів; б) однією зі сторін таких відносин обов'язково є суб'єкт владних повноважень, наділений державно-владними повноваженнями; в) один із їх учасників має право вимагати від іншого поведінки, передбаченої адміністративно-правовими нормами; г) суб'єкт владних повноважень у цій царині зобов'язаний реалізувати свої матеріально-правові й процесуальні права, тобто право є одночасно і обов'язком цього суб'єкта; д) відносини можуть виникнути з ініціативи будь-якого суб'єкта у цій сфері, згода іншої сторони не є обов'язковою умовою для їх виникнення; е) порушення однією зі сторін своїх обов'язків зумовлює її відповідальність не перед іншою стороною, а перед державою в особі її компетентних органів; є) спори, що виникають між сторонами відносин, вирішують як у адміністративному, так і в судовому порядку [8, с. 71].

У той же час необхідно зауважити, що О. М. Насонов виділив відносини, які складаються у сфері обігу наркотичних засобів і психотропних речовин і які врегульовані нормами адміністративного права. Ці публічного характеру відносини спрямовані на забезпечення встановленого режиму, порядку й умов діяльності всіх суб'єктів обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів [4, с. 79]. Крім того, вчений так класифікував їх за предметом правового регулювання на відносини: а) пов'язані із забезпеченням державної монополії у розглядуваній сфері; б) що виникають з приводу недотримання правової заборони немедичного споживання таких засобів, речовин і прекурсорів; в) що виникають щодо охорони прав і здоров'я неповнолітніх; г) що знаходяться у сфері забезпечення діяльності інститутів та органів державної влади щодо обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів [4, с. 80].

У здійсненні адміністративно-правової регламентації державного контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів особливого значення набуває її механізм. Використання терміна «механізм» обумовлено його змістовим наповненням. У загальному розумінні він означає «систему, що визначає порядок певного виду діяльності» й характеризує «послідовність станів і процесів, які складають будь-яку дію» [10, с. 354].

Спочатку зупинимося на тлумаченні поняття «механізм правового регулювання», вперше введеному в юридичну літературу С. С. Алексєєвим, який і розкрив його зміст: «Під механізмом правового регулювання слід розуміти всю сукупність у єдності юридичних засобів, за допомогою яких забезпечується правовий вплив на суспільні відносини» [11, с. 30]. А ось як розглядають це

поняття інші вчені-правознавці: Т. О. Коломієць – сукупність правових засобів, за допомогою яких здійснюється правове впорядкування суспільних відносин у сфері адміністративного права [12, с. 276]; М. І. Матузов і О. В. Малько – система правових засобів, організованих найбільш послідовним чином з метою подолання перешкод, що стоять на шляху задоволення інтересів суб'єктів права [13, с. 526].

Розглянемо далі конструкцію «механізм адміністративно-правового регулювання», якою активно оперують у юридичній доктрині. С. Г. Стеценко під нею має на увазі сукупність правових засобів, за допомогою яких в адміністративному праві здійснюється правове регулювання суспільних відносин [14, с. 63]; Т. С. Гончарук формулює досліджуваний механізм як систему адміністративно-правових засобів (елементів), за допомогою яких здійснюється правове впорядкування суспільних відносин у сфері державного управління [15, с. 23]; І. І. Веремеєнко переконаний, що ця конструкція становить собою сукупність адміністративно-правових засобів, за допомогою яких здійснюється вплив на суспільні відносини [16, с. 27]; І. П. Голосніченко додає, що механізм адміністративно-правового регулювання є сукупністю заходів, які впливають на відносини, що виникають у процесі реалізації державної виконавчої влади [17, с. 14].

Як результат наведеного, думки різних дослідників зводяться до того, що механізм адміністративно-правового регулювання становить собою систему правових засобів, за допомогою яких відбувається правове впорядкування суспільних відносин для досягнення його цілей і завдань, для задоволення інтересів суб'єктів права, установлення й забезпечення правопорядку в суспільстві й державі. Отже, поняття «механізм адміністративно-правового регулювання» можна трактувати, як сукупність адміністративно-правових засобів, за допомогою яких здійснюється вплив на відносини, що виникають у процесі виконавчо-розпорядчої діяльності, в результаті чого складається певний юридичний режим [16, с. 24].

Має свій юридичний режим, своє забарвлення і механізм адміністративно-правового регулювання державного контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Наведемо авторську дефініцію конструкції «механізм адміністративно-правового регулювання державного контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів»: це сукупність адміністративно-правових засобів, спрямованих на врегулювання суспільних відносин у діяльності суб'єктів та об'єктів у сфері законного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, наслідком якого є формування юридичного підґрунтя й визначення орієнтирів для організації їх діяльності.

Для розуміння сутності порушеної проблеми вбачається важливим дослідження елементів механізму адміністративно-правового регулювання державного контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Зазначимо, що в юридичній науці немає одностайності

у питанні елементів структури його механізму. Приміром, Т. С. Гончарук вважає, що структуру останнього складають адміністративно-правові норми, акти тлумачення й акти реалізації адміністративно-правових норм, а також адміністративно-правові відносини [15, с. 23]; І. П. Голосніченко – що розглядувана конструкція включає правовідносини, норми права, акти їх тлумачення й реалізації, правову свідомість і правову культуру. За допомогою цих норм законодавець установлює права й обов'язки певних суб'єктів і створює необхідні умови для розвитку правовідносин [18, с. 24]; В. І. Загуменник, В. В. Мусієнко, В. В. Проценко й О. Х. Юлдашев до структури механізму адміністративно-правового регулювання відносять норми адміністративного права, акти їх тлумачення й реалізації, а також адміністративно-правові відносини [3, с. 51]; а Ф. О. Колонтаївський – нормативне підґрунтя, адміністративно-правові відносини, здійснювані суб'єктами, їх права й обов'язки, як основні елементи досліджуваного механізму [19, с. 15].

На думку Л. Л. Попова, є дві важливі частини механізму адміністративно-правового регулювання – адміністративно-правові норми й адміністративно-правові відносини. Вирішення адміністративно-правових спорів і питань, що виникають у зв'язку з необхідністю застосування до фізичних чи юридичних осіб певних заходів адміністративно-примусового характеру, передбачає встановлення відповідного порядку, тобто спеціальних правил, якими слід керуватися при здійсненні адміністративної юрисдикції. Відповідно, в механізмі адміністративно-правового регулювання мають бути виділені адміністративно-процесуальні норми, що встановлюють й забезпечують указаний порядок [20, с. 393]. Т. О. Коломоець пропонує також виділяти в механізмі адміністративно-правового регулювання органічні й функціональні складники. Першими вважаються ті, що визначають сутність самого явища, без яких механізм не може функціонувати, другими – ті, які значною мірою впливають на механізм адміністративно-правового регулювання, проте не є обов'язковими елементами. До органічних (необхідних) складників механізму належать також норми права, акти їх реалізації і правовідносини [12, с. 276].

Висновки. На підставі висловлених думок і позицій робимо висновок, що до елементів механізму адміністративно-правового регулювання державного контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів доцільно віднести адміністративно-правові норми права, адміністративно-правові відносини, акти тлумачення й реалізації норм права, правову свідомість і правову культуру. Механізм адміністративно-правового регулювання державного контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів – це сукупність адміністративно-правових засобів, спрямованих на врегулювання суспільних відносин у діяльності суб'єктів та об'єктів у сфері законного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, наслідком якого є формування юридичного підґрунтя й визначення орієнтирів для організації їх діяльності.

Список літератури

1. Юдин В. Н. Правовые основы формирования и деятельности органов по контролю за оборотом наркотиков: теоретико-правовое исследование : дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2011. 192 с.
2. Тихомиров Ю. Курс административного права и процесса. Москва : Юринформцентр, 1998. 798 с.
3. Адміністративне право України: основні категорії та поняття / за заг. ред. О. Х. Юлдашева. Київ : Поліграфіст, 2010. 512 с.
4. Насонов А. Н. Административно-правовое регулирование оборота наркотических средств и психотропных веществ : дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2008. 202 с.
5. Гладун З. С. Адміністративно-правове регулювання охорони здоров'я населення в Україні. Київ : Юрінком Інтер, 2007. 720 с.
6. Авер'янов В. Б. Державне управління: теорія і практика. Київ : Юрінком Інтер, 1998. 432 с.
7. Административное право Украины / под общ. ред. Ю. П. Битяка. Харків : Право, 2003. 576 с.
8. Адміністративне право України. / ред. колегія: В. Б. Авер'янов. Т 1. Київ : Юридична думка, 2004. 584 с.
9. Печеный О. П. Правовое регулирование оборота наркотических средств, психотропных веществ и прекурсоров: состояние, проблемы и перспективы. URL: http://www.provisor.com.ua/archive/2005/N23/art_09.php (дата звернення: 10.07.2019).
10. Ожегов С. И., Шведова Н. Ю. Толковый словарь русского языка. Москва : Азбуковник, 1999. 944 с.
11. Алексеев С. С. Механизм правового регулирования в социалистическом государстве. Москва, 1966. 187 с.
12. Коломієць Т. О. Адміністративне право України. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 344 с.
13. Теория государства и права / под ред. Н. И. Матузова и А. В. Малько. Москва, 1987. 726 с.
14. Стеценко С. Г. Адміністративне право України. Київ : Атіка, 2007. 624 с.
15. Гончарук С. Т. Адміністративне право України. Київ, 2000. 240 с.
16. Веремеенко И. И. Механизм административно-правового регулювання в сфері охорони общественного порядка. Москва, 1983. 112 с.
17. Адміністративне право України: основні поняття : навч. посібник. / за заг. ред. І. П. Голосніченка. Київ : ГАН, 2005. 232 с.
18. Голосніченко І. П. Правосвідомість і правова культура у розбудові Української держави. *Право України*. 2005. № 4. С. 24–25.
19. Колонтаевский Ф. Е. Проблемные вопросы административно-правового регулювання государственного управления. *Актуальные проблемы конституционного и административного права на современном этапе развития российской государственности*. Москва, 1998. С. 15–18.
20. Адміністративне право / під ред. Л. Л. Попова. Москва : Юрист, 2002. 697 с.

References

1. Yudin, V.N. (2011). Legal Basis for the Formation and Activity of Drug Control Authorities: A Theoretical Legal Study. *Candidate's thesis*. Moscow [in Russian].
2. Tikhomirov, Y. (1998). Course of Administrative Pravo and Process. Moscow: Yurinformatcenter [in Russian].
3. Yuldasheva, O.Kh. (Ed.). (2010). Administrative pravo of Ukraine: main categories and notions. Kyiv, Polygraphist [in Ukrainian].
4. Nasonov, A.N (2008). Regulatory and legal regulation of the turnover of narcotic drugs and psychotropic substances. *Candidate's thesis*. Moscow [in Russian].
5. Gladun, Z.S. (2007). Administrative-legal regulation of public health in Ukraine. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].

6. Averyanov, V.B. (1998). State Administration: theory and practice. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
7. Bityak, Yu.P. (Ed.). (2003). Administrative pravo of Ukraine. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
8. Averyanov, V.B. (Ed.). (2004). Administrative pravo of Ukraine. Vol. 1. Kyiv, Legal Opinion [in Ukrainian].
9. Pecheniy, O.P. (2019). Legal regulation of the circulation of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors: state, problems and perspectives. URL: http://www.provisor.com.ua/archive/2005/N23/art_09.php (application date: 10.07.2019) [in Ukrainian].
10. Ozhegov, S.I. Shvedova, N.Yu. (1999). Explanatory dictionary of the russian language. Moscow: Azbekovnik [in Ukrainian].
11. Alekseev, S.S. (1966). The mechanism of legal regulation in a socialist state. Moscow [in Russian].
12. Kolomiets, T.O. (2011). The Administrative pravo of Ukraine. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
13. Matusova, N.I., Malko, A.V. (1987). State and theory pravo. Moscow [in Russian].
14. Stetsenko, S.G. (2007). Administrative pravo of Ukraine. Kyiv: Atika [in Ukrainian].
15. Goncharuk, S.T. (2000). Administrative pravo of Ukraine. Kyiv [in Ukrainian].
16. Veremeenko, I.I. (1983). Mechanism of administrative-legal regulation in the sphere of public order protection. Moscow [in Russian].
17. Golosnichenko, I.P. (Ed.). (2005). Administrative pravo of Ukraine: main concepts. Kiev: GAN [in Ukrainian].
18. Golosnichenko, I.P. (2005). Legal awareness and legal culture in the development of the Ukrainian state. *Pravo Ukrainy – The law of Ukraine*, 4, 24–25.
19. Kolontaevsky, F.E. (1998). Problematic issues of administrative-legal regulation of state administration. *Actual problems of constitutional and administrative law at the present stage of development of Russian statehood*. Moscow [in Russian].
20. Popova, L.L. (Ed.). (2002). Administrative pravo. Moscow: Lawyer [in Russian].

Shevchuk O. M., Doctor of Law, Associate Professor, Professor of the Department Administrative Law and Administratively Activities, Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine, Kharkiv.
e-mail : oleksandr-shevchuk@ukr.net ; ORCID 0000-0003-4864-7316.

The mechanism of administrative and legal regulation of state control over the circulation of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors: scientific and theoretical aspects

The article based on the analysis of scientists' points of view formulated the author's definition of the legal construction "administrative and legal regulation of state control over the circulation of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors", reveals its signs.

It is proposed to interpret it as a set of administrative-legal forms, methods and tools by which a set of control measures is determined, using which the state influences the activities of subjects and objects in the sphere of legal trafficking of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors in order to reduce their non-medical consumption, their illicit trafficking, as well as related offenses.

In the implementation of the administrative and legal regulation of such state control, its mechanism is of particular importance. The concept of "the mechanism of administrative and legal regulation of state control over the circulation of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors" is established, its elements are analyzed. It was found that the elements of such a mechanism should include administrative-legal norms of law, administrative-legal relations, acts of interpretation and the implementation of legal norms, legal consciousness and legal culture.

Keywords: state control; administrative and legal regulation; trafficking in narcotic drugs, psychotropic substances and precursors; administrative regulation mechanism; elements of the mechanism of administrative and legal regulation.

Рекомендоване цитування: Шевчук О. М. Механізм адміністративно-правового регулювання державного контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів: науково-теоретичний аспект. *Проблеми законності*. 2019. Вип. 146. С. 124–133. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.146.174132>.

Suggested Citation: Shevchuk, O.M. (2019). Mekhanizm administratyvno-pravovoho rehuliuвання derzhavnoho kontroliu za obihom narkotychnykh zasobiv, psykhotropnykh rehovyn i prekursoriv: naukovo-teoretychnyi aspekt [The mechanism of administrative and legal regulation of state control over the circulation of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors: scientific and theoretical aspects]. *Problemy zakonnosti – Problems of Legality, issue 146, 124–133*. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.146.174132> [in Ukrainian].

Надійшла до редколегії 15.07.2019 р.